

KUTSESTANDARD

Väikelaevade ehitaja I 12-10122008-50/3s EKR tase 4

Väikelaevade ehitaja II 12-10122008-51/3

Väikelaevade ehitaja III 12-10122008-52/3

VÄIKELAEVADE EHITAJA I, II, III

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid väikelaevade ehitaja I, II, III kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu moodustatud väikelaevade ehitajate töörühm koosseisus:

Rein Reino	Kuressaare Ametikool
Peeter Laum	AS Saare Paat
Kalev Kaal	AS Ridas Jaht
Sulev Paakspuu	Bell-Boats OÜ, MTÜ Eesti Paat
Hans Nukki	Veeteede Amet

Ajavahemikus 5. – 15. juuni 2005 a ja 7. – 14. detsember 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus.

Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset) ja USA tegevusalade infovõrgu “O`NET OnLine” materjalidega.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva väikelaevade ehitaja I, II, III kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 7. juunil 2006. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 15 kinnitatud väikelaevade ehitaja I, II, III kutsestandard.

Käesolev väikelaevade ehitaja I, II, III kutsestandard on kinnitatud 10. detsembril 2008. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 23.

Käesolev väikelaevade ehitaja I kutsestandard on tagasiulatuvalt suhestatud Eesti kvalifikatsiooniraamistiku¹ 4. tasemega Kutsekoja juhatuse liikme korraldusega nr. 6 26. oktoobril, 2015. a.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

¹ EKR- Eesti kvalifikatsiooniraamistik. Tasemekirjeldused vt Kutseseadus lisa 1

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutse kvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks.

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori² järgi seonduvad väikelaevade ehitaja puidutöötlemise ja puidutoodete tootmise, kood DD, kummi- ja plasttoodete tootmise, kood DH ning metalli ja metalltoodete tootmise, kood DJ valdkondadega. Ametite Klassifikaatori³ järgi kuulub väikelaevade ehitaja 7. pearühma “Oskus- ja käsitöölised”, kood 73.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Väikelaevade ehitaja I, II, III
Inglise keeles:	Small ship builder I, II, III
Soome keeles:	Veneenrakentaja I, II, III
Vene keeles:	Строитель малых судов I, II, III

4 KUTSEKIRJELDUS

Väikelaevade ehitajad leiavad tööd nii puidust, plastikust (sh kummist) kui ka metallist veesõidukeid valmistavates ettevõtetes.

Väikelaevade ehitaja ehitab, vormib ja koostab paate, jahtlaevu, kaatreid jm. veesõidukeid (edaspidi väikelaevu, Vt Lisa A Kutsealased terminid) kerepikkusega kuni 24 m ning paigaldab nendesse sisustust ja lisavarustust.

Väikelaevade ehitaja põhilised tööülesanded on konstruktsioonelementide ja teiste detailide valmistamine, muutmise, remont, paigaldamine ja sobitamine ning konstruktsioonide valmistamine ja monteerimine.

Väikelaevade ehitaja valdab väikelaevade ehitusalaseid oskusi, tunneb materjalide omadusi ning oskab kasutada materjalide töötlemise pinke, seadmeid, käsi-, pneumo- ja elektritööriistu.

Oma tööülesannete täitmisel juhendub väikelaevade ehitaja kutsealal kasutatavatest normdokumentidest ja kvaliteedinõuetest ning järgib üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid.

Väikelaevade ehitaja on teadlik töötamisel esinevatest tervise- ja keskkonnariskidest (esinevate võivad müra, vibratsioon, tolm jne). Töötamine kemikaalidega võib esile kutsuda allergilisi vm reaktsioone.

Töoga toimetulek eeldab loogilist mõtlemist, ruumilist kujutlusvõimet, liigutuste täpsust, käelist osavust, koormustaluvust, õpivalmidust ning oskust töötada meeskonnas. Vajalik on tehniline taip ning hea koordinatsioon.

² Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

³ International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Väikelaevade ehitaja I on väheste kogemustega töötaja, kes tööülesannete täitmisel võib vajada juhendamist.

I kutsetaseme taotlemise eelduseks on kutsealane koolitus, mis on läbitud kas kutseõppeasutuses või töötamise käigus ning võimaldab edaspidist spetsialiseerumist. Nõutav on vähemalt põhiharidus.

Väikelaevade ehitaja II täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, omab vilumust ja kogemust. Ta on spetsialiseerunud kas puust, klaasplastikust või metallist väikelaevade ehitamisele.

II kutsetaseme taotlemise eelduseks on kutsealane koolitus, mis on läbitud kas kutseõppeasutuses või töötamise käigus.

Nõutav on keskharidus, täienduskoolitus ja 2 a erialane töökogemus ühes kutsestandardi p 5.3 esitatud erioskuse valdkonnas.

Väikelaevade ehitaja III on kutseala meister, kes on võimeline ehitama nii puust, klaasplastikust kui ka metallist väikelaevu. Ta juhendab teisi töötajaid ja juhib töögruppi, vastutades teiste töö korraldamise ja tulemuse eest.

III kutsetaseme taotlemise eelduseks on kutsealane koolitus, mis on läbitud kas kutseõppeasutuses või töötamise käigus.

Nõutav on keskharidus, 5 a erialane töökogemus ja 2 a juhtimiskogemus.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja -teadmised

- 5.1.1 Majanduse põhimõisted
- 5.1.2 Ettevõtluse alused – I, II algtase; III kesktase
- 5.1.3 Õigusaktid – I, II algtase; III kesktase
 - 1) kutsealaga seonduvad õigusaktid
 - 2) tööõigus
- 5.1.4 Töökeskkonna ohutus
 - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) keskkonnakaitse
 - 4) jäätmekäitlus
 - 5) esmaabi
- 5.1.5 Klienditeenindus
- 5.1.6 Materjalikulu ja tööaja arvestamine
- 5.1.7 Eesti keel – I, II algtase; III kesktase (vt lisa C)
- 5.1.8 Töögrupi juhtimine (III)
- 5.1.9 Arvuti kasutamine – AO7 (II); AO1-AO4, AO7 (III) (vt lisa D)

5.2 Põhioskused ja -teadmised

- 5.2.1 Kutsealased põhimõisted ja -tähistused, sh kutsealased mõisted inglise keeles
- 5.2.2 Tehniline dokumentatsioon ja jooniste kasutamine I algtase; II kesktase; III kõrgtase
- 5.2.3 Kutsealal kasutatavad materjalid ning nende omadused – I algtase; II kesktase; III kõrgtase
 - 1) puitmaterjalid
 - 2) plast- ja komposiitmaterjalid
 - 3) metallid ning nende sulamid
 - 4) liimid ja hermeetikud

- 5) pinnakaitse- ja viimistlusmaterjalid
- 5.2.4 Materjalide töötlemise tehnoloogilised protsessid
 - 1) puitmaterjalide töötlemine, säilitamine ja valimine
 - 2) plast- ja komposiitmaterjalide töötlemine, säilitamine ja valimine
 - 3) metallist materjalide töötlemine, säilitamine ja valimine
- 5.2.5 Paadiehituse alused
 - 1) tehniliste jooniste lugemine ja lihtsate jooniste koostamine
 - 2) paatide tüübid ja klassid
 - 3) paatide omadused (ujuvus, püstuvus, uppumatus, juhitudus jne)
 - 4) paatide ohutusnõuded
 - 5) hüdrostaatika-, hüdrodünaamika-, aerodünaamika- ja tugevusnõuded (III tase)
 - 6) veekindlusnõuded
 - 7) väikelaevade osade (kere, tekk, kiil, rool, taglas) ehitusnõuded ning nende ehitamine
 - 8) sisustusosade ehitus- ja paigaldusnõuded ning nende ehitamine ja paigaldamine
 - 9) teki ja kere varustuse valiku- ja paigaldusnõuded
 - 10) elektrisüsteemide, vee-, ventilatsiooni- ja gaasisüsteemide jm mehhanismide ja seadmete (ja nende osade) valiku- ja paigaldusnõuded
 - 11) mootorite tüübid, valik ja paigaldusnõuded
- 5.2.6 Kutsealal kasutatavad seadmed ja vahendid
 - 1) käsitsemine
 - 2) ehitus ja hooldamine (II, III)
- 5.2.7 Oma töökoha korraldamine
- 5.3 Erioskused ja teadmised**
 - II tasemel valida üks erioskustest kesktasemel
 - III tasemel valida üks erioskustest kõrgtasemel ja teised kaks kesktasemel
- 5.3.1 Puust väikelaevade ehitus
 - 1) puussepatööd ja komplekteerimine
 - 2) sisustuse ehitamine
 - 3) pinnatöötlemine (värvimine, lakkimine jm)
- 5.3.2 Klaasplastikust väikelaevade ehitus
 - 1) lamineerimine ja komplekteerimine
 - 2) värvimine
- 5.3.3 Metallist väikelaevade ehitus
 - 1) keevitustööd ja komplekteerimine (vastavalt keevitusala kutsestandarditele)
 - 2) värvimine
- 5.4 Lisaoskused- ja teadmised**
 - 5.4.1 Mootorikütuse-, elektri-, ventilatsiooni-, heitgaaside-, gaasikütte- ja külmutusseadmete süsteemide hooldus ja remont
- 5.5 Isikuomadused ja võimed**
 - 1) loogiline mõtlemine
 - 2) kontsentreerumisvõime
 - 3) liigutuste täpsus ja hea koordinatsioon
 - 4) kohanemisvõime

- 5) õpivalmidus
- 6) koostöövalmidus
- 7) oskus lahendada probleeme
- 8) oskus tööd analüüsida, planeerida ja korraldada (III)
- 9) valmisolek juhtida töögruppi (III)

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsequalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsequalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kutsequalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuvast olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuvast olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEALASED TERMINID

Väikelaev – veesõiduk kogupikkusega 2,5 - 24 meetrit (näiteks paat, purjejaht, kaater ja muu selline), mida kasutatakse vaba aja veetmiseks, sõltumata registrikuuluvusest. Väikelaevana ei käsitata võistlusspordiks ja treeninguteks kasutatavat spordialaliidu poolt vastavalt märgistatud veesõidukit (näiteks jett, purjelaud, võistluspurjekas ja muu selline) ning primitiivse konstruktsiooniga veesõidukit (näiteks ruhi, ruup, lodi, süst, kanuu, vesijalgratas ja muu selline) ja erikonstruktsiooniga veesõidukit;

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED
Lisa C

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt väljahäldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või teleasaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele-programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, tööpakkumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjades.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttav, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaanselt, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamaks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda aineid laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttav või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvatel teemaderingis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada aineid loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

Tabel. Euroopa Nõukogu keeleoskustasemetesüsteemi enesehindamise skaala

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid